

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Preceptorium diuine legis venerabilis fratris Joha[n]nis Nider de ordine predicatorum

Nider, Johannes

Nurnberge, 28.VII. 1496

Sextum de filiab[us] inuidie. Et primo de odio.

urn:nbn:de:hbz:466:1-31252

Si qd patitur vnu mēbra. cōpatitur cetera mēbra. Tertio p̄ra inuidiā valet eradicatio p̄p̄te sup̄bie. q̄ ex ea oritur. Vñ dicit p̄ra sup̄biā vñ uanē gloriā valet etiā hic. Quarto valet p̄ra inuidiā meditatio multiplicis dāni qd ex ea puenit. vt in sc̄do mēbro patuit. Sicut em̄ grecus ignis arenar aceto solet extinguī. sic inuidiā p̄sideratiōe instructuosi status quē h̄z. ⁊ amaritudine ac p̄sumptiōe viriū pōt extingui. Quinto valet p̄ra inuidiā exercitiū in opt̄b̄ miscōie circa p̄ximos vñ inimicos. Vñ Prouer. xxv. Si esurierit inimicus tu⁹ ciba illū. si sitierit potus da illi. p̄ximas em̄ cōgregabis sup̄ caput eius. ⁊ dñs reddet tibi. Misericordia em̄ directe opponit inuidie. quāz p̄o doler de misera p̄ximi. postertio vero de felicitate p̄ximi. Vñ de miscōis dē .ij. Coz. xj. Quis infirmat ego nō in firmor. De inuidia vero Iude Jobis .xij. q̄ Judas murmurauit de effusio ne ynguētī sup̄ caput Iesu.

Capitulum. vij.

Nunc de filiabus inuidie disse-
rendū est. Primo q̄ occasiōes sūt homicidij corp̄alis. Sc̄do de odio in sp̄ali qd sit. ⁊ de ei⁹ p̄p̄teta t̄b̄. Tertio an peccōres se odio habeant. **Q**uarto ad p̄mū notādum fm̄ Tho. ij. q̄. xxxvj. Et fm̄ Greg. xxxj. moral. quōz sunt filie q̄ ex inuidiā ori-
Rti p̄r. videlz susurriū. detractio. exultatio in aduersis. afflictio in p̄sp̄ris p̄ximi. ⁊ odiū. Qd sic p̄t̄. Nā in conatu inuidie est aliqd tanq̄ p̄ncipiū. ⁊ aliqd tanq̄ mediū. ⁊ aliqd tanq̄ terminus. Principiū quidem ē. vt aliq̄s dīminuat gl̄iam alteri⁹. vñ in occulto. et sic ē susurratio. vel manifeste. ⁊ sic est detractio. Mediū autē ē q̄ aliq̄s inten-
Sic ē exultatio i aduersis. aut nō pōt sic ē afflictio i p̄p̄s. Termin⁹ autē est

in ip̄o odio. q̄ sic bonū delectās cau-
sat amorē. ita tristitia odium. **Q**uo ad sc̄dm sciendū q̄ dicit ira. inuidia. ⁊ odiū fm̄ Tho. ij. q̄. clviij. Ira em̄ est per quā appetim⁹ malū p̄ximi fm̄ qm̄ dā mēsuraz. p̄t̄ sc̄z h̄z rōnē vindicte. **O**diū autē ē p̄ qd desiderat malū p̄ximi absolute. Et ira ē interduz cā odiū. q̄ p̄ h̄ q̄ aliq̄s appetit malū vindicte sub rōne iustit. ⁊ cū hoc frequēter facit puenit ad appetitū mali absolute in p̄ximū qd ē odiū. Inuidiā vō ē tristitia de bono alieno. Vñ sicut tristitia opponit gaudiū sic odiū amorē. ⁊ cā odiū tā ex ira q̄ ex inuidiā. h̄ direct⁹ ex inuidiā. q̄ ex eo q̄ q̄s tristat de bono p̄ximi statim displicētā seu odiū facit caput. **D**ubitat p̄. vñ de⁹ pōt p̄r odiri ab aliq̄. Nā. Tho. ibidē. De⁹ pōt dupl̄ ab hoie app̄hēdi Vno mō fm̄ seipm̄ puta cū p̄ eētā videt. Alio mō fm̄ effect⁹. s. cū inuisibilia dei per ea q̄ facta sunt intellecta p̄spiciūt. de⁹ p̄ eētā s̄aā ē sūma bonitas. quā nullus pōt odio h̄re sic vltimam. q̄ sic nō h̄z nisi rōnez d̄ligibilis nō odibil. q̄ ibi nihil mali apparet intellectui. Sūt autē effectū diuinorū duo genera. Quidā qui nullo mō p̄r p̄rariari volūtati vt esse. viuere ⁊ intelligere. ⁊ talia sunt oib⁹ bus etiā appetibilia. ⁊ p̄t̄ de⁹ est talis effectū autor etiāz nō pōt odiri. Alij sunt effectus dei q̄ repugnāt inordinatē volūtati. sc̄z inflictiō pene. ⁊ cōhibitiō peccatorū p̄ legē diuinā repugnātē volūtati peccatorū. Et q̄tuz ad tales effect⁹ deus pōt odiri ab aliq̄bus inq̄tum videlz de⁹ app̄hēdit vt peccatorū p̄hibitor ⁊ penarum inflictor. **S**c̄do dubitat. an odium dei sit grauissimū peccatorū simpliciter. Nā. fm̄ Tho. ibidē q̄ sic. quādo est deliberatum. Ratio. quā optimo opponitur pessimū p̄ p̄m. viij. ethicoz. h̄ amorē dei q̄ est optimū opponit odium dei.

Preceptum V Cap. VI

Ideo cuius primū sit optimū. scdm est pessimū. imo odiū dei ex deliberatōe est maxie pctm̄ in sp̄m̄ sanctū. fm̄ q̄ peccatum in sp̄m̄ sanctū nominat aliquod genus sp̄ale pcti. nō tñ cōpntat̄ inter species pcti in sp̄m̄ sanctū. q̄ generaliter inuenit̄ in om̄i specie peccati in sp̄m̄ sanctū. vnde odiū dei maius peccatū est infidelitatis pctō. q̄ ex eo oritur vt effectus ex causa.

Dubitat̄ tertio q̄ possim̄ z debeam̄ odire. Rñ. fm̄ Tho. ibides. Uicet odio h̄re illud qd̄ a diabolo deriuat̄ vt pctm̄. z om̄e illud qd̄ p̄tinet ad defectū diuine iusticie. z quicqd̄ a deo abducit nos fm̄ q̄ a deo abducit. h̄ naturā fratris. gr̄am z hm̄ōi. cum sint a deo sine pctō non possum̄ q̄ possim̄ de p̄mo d̄. Luc. xliij. Si quis venit ad me z nō odit patrē aut matrē nō potest eē meus discipulus. Et Ro. j. Detracto res deo odibiles. De secūdo. j. Job. ij. Qui fratrem suū odit in tenebris est. Sed summa cautela fm̄ Greg. ibi videntia est ne sub veste boni odij se occultet odiū fratris.

Quo ad tertū. vtrū pctōres se odiāt. Rñ. q̄ sic. Dñ. ps. Qui diligit iniquitatē odit aiā suā. Pro cuius intellectu notat hic Tho. ij. ij. q. xxv. vbi q̄rit. vtrū pctōres se diligāt. Ama re seipm̄. vno mō cōmune est oibus. Alio mō p̄p̄iū est bonoz. Tertio mō p̄p̄iū ē maloz. Q̄ em̄ aliq̄s amat id qd̄ seipm̄ esse existimat hoc cōmune est oibus. Homo aut̄ d̄ esse aliqd̄ dupl̄citer. Vno mō fm̄ substantiā suā z naturā. z fm̄ hoc oēs estimāt bonū cōmune se esse illud qd̄ sunt. scz ex aiā z corpore cōpositos. z sic etiā oēs homines boni z mali diligūt seip̄s. Inquantū diligūt sui ip̄sōz p̄seruationē. Illio mō dicit̄ eē hō aliqd̄ fm̄ p̄ncipalit̄. sicut p̄ncip̄s ciuitatis dicit̄ esse ciuitas. Dñ qd̄ p̄ncip̄s faciunt dicit̄ ciuitas facere. sic aut̄ nō omnes

existimāt se esse illud qd̄ sunt. P̄ncipale em̄ in hoie est mens rōnalis. Secundariū aut̄ ē natura sensitua z corporalis. quoz primū vocat̄ ap̄ls̄ interiorē hoiem. vt p̄z. j. Coz. v. Boni autem estimāt p̄ncipale in seip̄s rōnalem naturā sine interiorē hominē. vñ fm̄ hoc existimāt se esse qd̄ sunt. Mali aut̄ existimant p̄ncipale in seip̄s naturā sensitua z corporale. scz exteriorē hominē. vñ non recte cognoscēs res seip̄s nō vere diligunt. Et hoc p̄bat p̄bus in. ix. Etbi. p̄ quinq̄. que sunt amicitie p̄p̄ia. Vnusquisq̄ em̄ amicus p̄mo adē vult suoz amicu esse z viuere. Secundo vult ei bona. Tertio opatur bona ad ip̄m. Quarto cōsultat̄ ei delectabiliter. Quinto cōcordat̄ euz ip̄so quasi in eisdē delectatus z cōristat̄. Et fm̄ hoc boni diligunt seip̄s q̄ntum ad interiorē hominē. q̄ etiā volunt ip̄m p̄seruari in sua integritate. z optant ei bona eius que sunt bona sp̄ualia. z ad assequēdum operā impendūt. Et delectabiliter ad ad cor redeunt q̄ ibi inueniūt bonas cogitatōes in p̄nti. z memoriā bonoz p̄teritoz. z sp̄m̄ futuror̄ bonoz. ex q̄ bus delectatio causat̄. Silit̄ etiā nō patiunt̄ i seip̄s dissentionē voluntatis q̄ tota aiā eoz tendit in vnū. Ecōtrario aut̄ mali nō volūt p̄seruari in interioris hois integritate. nec appetunt ei sp̄ualia bona nec ad b̄ opant̄. nec delectabile est eis secū puenire redeūdo ad cor. q̄ inueniūt ibi mala p̄ntia. p̄terita z futura. q̄ abhorēt. nec etiā sibi ip̄s p̄cordāt p̄pter p̄ciaz remordentē. fm̄ illud ps. Arguā te z statim p̄ra faciē tuā. Et p̄ idem p̄bat̄ p̄t q̄ mali amāt seip̄s fm̄ corruptionē exterioris hois. sic aut̄ boni nō amāt se ip̄s. odiunt̄ ḡ mali seip̄s fm̄ p̄ncipale sui videlicet animā.

Capitulum. vij.